
Leveregler for leverandører

2 Avinors leveregler for leverandører, prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og avtale om ansvarlig forretningsførsel

AVINORS ETISKE RETNINGSLINJER OG PRINSIPPER FOR LEVERANDØRER

Forventninger til våre leverandører

Avinors visjon er å binde Norge og verden sammen gjennom bærekraftig luftfart. Visjonen skal nås gjennom samfunnsoppdraget som er å utvikle og drive et sikkert, effektivt og bærekraftig luftfartssystem i hele landet. Oppdraget skal utføres i tråd med de grunnleggende verdiene: **åpen, ansvarlig, handlekraftig og kundeorientert.**

Avinor forvalter store verdier på vegne av samfunnet og samfunnsoppdraget skal utføres med hensyn til mennesker, samfunn og miljø. Avinor stiller derfor strenge krav til etikk, samfunnsansvar og ansvarlig forretningsførsel.

FNs bærekraftsmål er verdens felles handlingsplan for bærekraftig utvikling. Avinor følger OECDs retningslinjer for et ansvarlig næringsliv og de ti prinsippene til FNs Global Compact i arbeidet med bærekraft. Disse er igjen basert på FNs menneskerettighetserklæring, ILOs konvensjoner om grunnleggende rettigheter i arbeidslivet, Rio-erklæringen og FNs konvensjon mot korrupsjon.

Ambisjonen er understøttet gjennom medlemskap i Etisk Handel Norge, Transparency Norway og Global Compact. Tilslutning til Global Compact innebærer at Avinor som ansvarlig bedrift vil gjøre sitt beste for å drive vår virksomhet i tråd med de ti prinsippene innen områdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. I tråd med internasjonale rammeverk og nasjonalt lovverk skal Avinor jobbe aktivt med aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis. Aktsomhetsvurderinger er en risikobasert tilnærming til å respektere og ivareta mennesker, samfunn og miljø i vår egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Avinors forpliktelser til ansvarlig forretningsførsel fordrer at våre leverandører også forplikter seg og tar ansvar. Avinor forventer at våre leverandører og avtalepartnere respekterer grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø. Vi forventer også at våre leverandører bidrar til etterlevelse av kravene hos sine underleverandører og i hele verdikjeden.

Avinors leveregler for leverandører gjenspeiler etiske retningslinjer og leveregler i egen virksomhet. **Alle våre leverandører må signere på vår «Avtale om ansvarlig forretningsførsel».**

DEL 1: FORSTÅELSE OG ANVENDELSE AV PRINSIPPENE

Avinors forpliktelser og forventninger

Styret og konsernsjefen har det øverste ansvaret for etikk og samfunnsansvar i Avinor. Etterlevelse krever et felles ansvar for å sikre at kraven utøves i eget konsern, hos samarbeidspartnere, forretningsforbindelser, leverandører og underleverandører.

Avinor arbeider for å sikre at våre forpliktelser gjenspeiles og overholdes i leverandørkjeden og hos våre forretningspartnere. Prinsippene i våre etiske retningslinjer for leverandører gjenspeiler de viktigste kravene til bærekraft og forretningsetikk som leverandørene må etterleve. Disse skal ses i sammenheng med kontrakten som er inngått med leverandøren, som kan inneholde ytterligere krav og retningslinjer om bærekraft og forretningsetikk enn de som fremkommer i Avinors etiske retningslinjer og prinsipper for leverandører.

Avinor erkjenner at vår forretningspraksis kan ha potensiell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Samtidig ser vi vårt potensiale til å bidra til positiv utvikling både i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Med bakgrunn i dette har vi utarbeidet følgende overordnede føringer, prinsipper og krav til vår egen virksomhet:

- Våre ledere skal gå foran som gode rollemodeller og promoterer våre verdier i sin ledelse og legge til rette for at ansatte og medarbeidere har riktig kompetanse
- Alle ledere jobber aktivt med å forebygge misligheter, negativ påvirkning eller brudd på Avinors forpliktelser innen samfunnsansvar
- Alle ansatte skal etterleve konsernets policyer, retningslinjer og gjeldende regelverk innen etikk og samfunnsansvar
- Vi har en åpen kultur der medarbeidere sier ifra om kritikkverdige forhold som ledd i et kontinuerlig forbedringsarbeid
- Avinor fører en åpen, konstruktiv og proaktiv dialog med kunder, leverandører, samarbeidspartnere, lokalsamfunn, myndigheter, luftfartsorganisasjoner og andre interessenter om vår holdning til og arbeid med etikk og samfunnsansvar
- Avinor skal jobbe aktivt med samfunnsansvar mot leverandører og samarbeidspartnere gjennom å stille krav som bidrar positivt til å utvikle og forbedre Avinors verdikjede
- Avinor skal løpende gjennomføre risiko- og aktsomhetsvurderinger både i egen virksomhet og hos forretningspartnere (herunder leverandører og underleverandører) for å sikre bærekraftig forretningsførsel
- Avinor anser ansvarlig innkjøpspraksis som et av våre viktigste virkemidler i arbeidet med bærekraft
- Vi skal løpende identifisere, gradere, redusere, evaluere og gjennomprette risiko for negativ påvirkning eller brudd innen etikk og samfunnsansvar
- Alle styremedlemmer og medarbeidere i Avinor skal årlig bekrefte at de har lest og gjort seg kjent med Avinors etiske retningslinjer gjennom e-læringskurs. Alle medarbeidere skal gjøres kjent med at avvik kan få konsekvenser for den enkelte

4 Avinors levereregler for leverandører, prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og avtale om ansvarlig forretningsførsel

Ansvarlig forretningspraksis baseres på følgende lover og standarder

- FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP)
- OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, inkludert følgende kapitler:
 - IV. Menneskerettigheter
 - V. Sysselsetting og forholdet mellom partene i arbeidslivet
 - VI. Miljøvern
 - VII. Bekjemping av bestikkelser, tilbud om bestikkelser og pengeutpressing
- Verdenserklæringen om menneskerettighetene (1948) og FN-konvensjonene om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (1966) og om sivile og politiske rettigheter (1966)
- Internasjonal humanitærrett inkludert Genèvekonvensjonene. Dette innebærer at Leverandøren ikke skal tilby varer eller tjenester fra leverandører som direkte eller indirekte medvirker til å opprettholde ulovlig okkupasjon.
- ILOs kjernekonvensjoner om grunnleggende rettigheter og prinsipper i arbeidslivet
- Anstendige arbeidsforhold og arbeidsmiljølovgivningen i det landet der arbeidet utføres

Overnevnte er minimumsstandarder. Der hvor internasjonale konvensjoner og nasjonale lover og regler eller avtaler regulerer samme tema, skal den høyeste standarden legges til grunn.

Omfang og virkeområde

Retningslinjene og prinsippene gjelder for alle leverandører, herunder, men ikke begrenset til, entreprenører, agenter, konsulenter, leietakere som har en kontraktsmessig forpliktelse til Avinor. Dette inkluderer også leverandørenes ansatte på alle nivåer, styremedlemmer, innleid personell og andre som opptre på vegne av eller representerer leverandøren.

Videre forventes det at våre leverandører bidrar til etterlevelse i deres leverandørkjede. Med leverandørkjede menes leverandører eller underleverandører som leverer eller produserer varer, tjenester, råvarer eller andre innsatsfaktorer som inngår i leveransen.

Krav til egen virksomhet, leverandører og forretningspartnere

Avinor konsernets skal ha og etterstrebe en bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, samfunn og miljø. Avinor stiller høye krav til etisk standard for egen virksomhet, det samme forventer vi av våre leverandører og forretningspartnere

Avinor forventer at våre leverandører og samarbeidspartnere arbeider målrettet og systematisk for etterlevelse av våre retningslinjer og prinsipper for etikk og samfunnsansvar. Vi forventer også at våre leverandører bidrar til etterlevelse av kravene hos sine underleverandører og i hele verdikjeden. Våre leverandører og avtalepartnere skal respektere grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø.

Ansvarlig og bærekraftig innkjøpspraksis

Avinor anser ansvarlig innkjøpspraksis som et av våre viktigste virkemidler i arbeidet for bærekraftig forretningspraksis. Avinor skal gjennom vår innkjøpspraksis bidra til å styrke, og ikke undergrave leverandørers mulighet til å levere på kravene vi stiller for å sikre gode forhold for mennesker, samfunn og miljø. Vi skal tilstrebe langvarige leverandørforhold med leverandører som viser særlig vilje- og evne til å jobbe med positiv utvikling i leverandørkjeden.

5 Avinors levereregler for leverandører, prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og avtale om ansvarlig forretningsførsel

Leverandørutvikling og partnerskap

I dialog med leverandører vil vi ved behov vurdere å bidra med relevant kompetanseheving eller ressurser som setter våre leverandører i stand til å etterleve Avinors krav til forhold i leverandørkjeden. På denne måten legger vi grunnlaget for godt samarbeid med leverandører som viser særlig vilje og evne til å jobbe med positiv utvikling for mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

Aktsomhetsvurderinger

Leverandører og forretningspartnere plikter videre å gjennomføre

aktsomhetsvurderinger basert på OECDs retningslinjer. Leverandør skal med dette kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan eventuell negativ påvirkning på arbeidstaker- og menneskerettigheter i egen virksomhet og i leverandørkjeden håndteres. Dette gjelder både generell informasjon om leverandørens tilnærming til aktsomhetsvurderinger av menneskerettigheter og resultatene av dem, og informasjon

knyttet til et bestemt produkt eller tjeneste som leverandøren tilbyr Avinor. Der aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø skal egnede tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser vurderes, og skaden gjenoprettes.

Land under handelsboikott

Avinor, inkludert våre leverandører og samarbeidspartnere, skal unngå handelspartnere som har aktiviteter i land som er pålagt handelsboikott av FN og/eller norske myndigheter.

Antikorrupsjon

Avinor, inkludert alle ansatte, skal aldri tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver eller andre godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige eller private fordeler for egen del eller fordeler for kunder, agenter eller leverandører.

DEL 2 PRINSIPPER FOR ANSVARLIG FORRETNINGSFØRSEL

Følgende prinsipper ligger til grunn for Avinors forventninger og krav til ansvarlig og bærekraftig forretningsførsel. Vi forventer at alle våre leverandører følger prinsippene og stiller samme krav til sine underleverandører.

1.1 Forholdet til nasjonale lover

1.1 I tillegg til å oppfylle bestemmelsene i disse prinsipper for ansvarlig forretningsførsel (heretter "Prinsippene"), skal Kontraktparten oppfylle alle gjeldende bestemmelser eller beslutninger hjemlet i eller i medhold av lov ("Lovgivning").

1.2 Dersom gjeldende nasjonal Lovgivning og Prinsippene gjelder samme forhold og ikke er i motstrid med hverandre skal den høyeste standarden gjelde.

1.3 Hvis bestemmelser i Prinsippene er i motstrid med gjeldende nasjonal Lovgivning slik at det vil være et brudd på gjeldende nasjonal Lovgivning hvis Prinsippene ble anvendt, skal de høyeste standardene som er forenlige med gjeldende nasjonal Lovgivning gjelde.

2. Tvangsarbeid/slavearbeid (ILO konvensjon nr. 29 og 105)

2.1. Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.

2.2. Arbeidere skal ikke måtte levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal fritt kunne avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

3. Fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO konvensjon nr. 87, 98, 135 og 154)

3.1. Arbeidere skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget ønske, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.

3.2. Fagforeningsrepresentanter skal ikke diskrimineres eller hindres i å utføre sitt fagforeningsarbeid.

3.3. Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

4. Barnearbeid (FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjon nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146)

4.1. Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og i tråd med nasjonal minstealder for ansettelse, eller; minstealder for obligatorisk skolegang, med høyeste alder som gjeldende. Dersom lokal minstealder er satt til 14 år i tråd med unntaket i ILO konvensjon 138, kan dette aksepteres.

4.2. Nyrekruttering av barnearbeidere i strid med ovennevnte minstealder skal ikke finne sted

4.3. Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.

4.4. Det skal etableres handlingsplaner for snarlig utfasing av barnearbeid som er i strid med ILO-konvensjonene 138 og 182. Handlingsplanene skal dokumenteres og kommuniseres til relevant personale og andre interessenter. Det skal legges til rette

7 Avinors leveregler for leverandører, prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og avtale om ansvarlig forretningsførsel

for støtteordninger hvor barn gis mulighet til utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

5. Diskriminering (ILO konvensjon nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon)

5.1. Det skal ikke forekomme diskriminering når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, forfremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, kaste, religion, alder, uførhet, kjønn, sivil status, seksuell legning, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet.

5.2. Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd, og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks. ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV-smittet.

6. Brutal behandling (Menneskerettighetserklæringen/UDHR)

5.1. Fysisk mishandling eller avstraffelse, eller trussel om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykelser.

7. Helse, miljø og sikkerhet (ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164)

7.1. Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.

7.2. Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.

7.3. Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.

7.4. Hvis arbeidsgiver tilbyr losji, skal dette være rent, sikkert, tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

8. Lønn (ILO konvensjon nr. 131)

8.1. Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønn skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert noe sparing.

8.2. Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeidet påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.

8.3. Fratrekk i lønn som disiplinærreaksjon tillates ikke.

9. Arbeidstid (ILO konvensjon nr. 1 og 14)

9.1. Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.

9.2. Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager.

9.3. Overtid skal være begrenset og frivillig. Anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.

8 Avinors leveregler for leverandører, prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og avtale om ansvarlig forretningsførsel

9.4. Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid (se punkt 9.1 over), minimum i tråd med gjeldende lover.

10. Regulære ansettelser

10.1. Forpliktelser overfor arbeidere, i tråd med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og regler om regulære ansettelser skal ikke omgås gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.

10.2. Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.

10.3. Lærlingeprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

11. Marginaliserte befolkningsgrupper

11.1. Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for urfolk eller andre marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, uforsvarlig bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.

12. Miljø

12.1. Negativ miljøpåvirkning skal reduseres i hele verdikjeden. I tråd med føre var-prinsippet skal det gjennomføres tiltak for kontinuerlig å minimere utslipp av klimagasser og lokal forurensing, bruk av skadelige kjemikalier, sprøytemidler og for å sikre bærekraftig ressursuttak og forvaltning av vann, hav, skog og land, og bevaring av biologisk mangfold.

12.2. Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.

13. Forbudt forretningspraksis

Korrupsjon og annen forbudt forretningspraksis

13.2. Kontraktsparten skal overholde all relevant Lovgivning som gjelder bestikkelser, korrupsjon, svindel og all annen forbudt forretningspraksis.

13.3. Kontraktsparten skal ikke tilby, love eller gi en utilbørlig fordel, tjeneste eller belønning til noen offentlig ansatt, internasjonal organisasjon eller annen tredjepart. Dette gjelder uansett om den utilbørlige fordelingen blir tilbudt direkte eller gjennom en mellommann.

Gaver og representasjon

13.4. Kontraktsparten skal ikke, verken direkte eller indirekte, tilby gaver til ansatte eller personer som representerer Avinor, eller noen som er nært knyttet til slike personer, med mindre gaven er av beskjeden verdi.

13.5. Representasjon som f.eks. sosiale arrangementer, måltider eller selskapeligheter kan tilbys hvis det er et forretningsmessig formål involvert, og hvis kostnadene holdes innen rimelige grenser. Kontraktsparten skal ikke betale reiseutgifter for ansatte eller personer som representerer Avinor.

13.6. Representasjon skal ikke tilbys eller mottas i sammenheng med anskaffelsesprosesser.

9 Avinors leveregler for leverandører, prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og avtale om ansvarlig forretningsførsel

Hvitvasking

13. 8. Kontraktsparten skal ikke selv utføre eller medvirke til noen form for hvitvasking av penger, og skal også ta bestemt avstand fra hvitvasking og skal ta skritt for å forhindre at andre benytter Kontraktspartens økonomiske transaksjoner til å hvitvaske penger.

Brudd på konkurranselovgivning

13.7. Kontraktsparten skal ikke under noen omstendigheter forårsake eller medvirke til brudd på alminnelige eller spesielle konkurransereguleringer, for eksempel ved å delta i ulovlig prissamarbeid, ulovlig markedsdeling eller annen atferd i strid med relevant konkurranselovgivning.

14. Dyrevelferd

14.1. Dyrevelferd skal respekteres. Tiltak bør iverksettes for å minimere negativ påvirkning på produksjonsdyrs og arbeidsdyrs velferd.

14.2. Nasjonal og internasjonal dyrevelferdslovgivning og -reguleringer skal overholdes.

10 Avinors leveregler for leverandører, prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og avtale om ansvarlig forretningsførsel

DEL 3: HÅNTERING AV TVISTILFELLER OG BRUDD PÅ ETISKE RETNINGSLINJER

1. Hvordan ta kontakt med Avinor?

Hvis du som leverandør er usikker på betydningen og kravene i Avinors etiske retningslinjer kan du søke råd hos din kontaktperson i Avinor.

Leverandører og forretningspartnere kan også kontakte Avinors innkjøpsavdeling og avdeling for compliance i konsernet på epost arkiv@avinor.no

2. Melde inn bekymringer eller brudd på etiske retningslinjer

Leverandører skal umiddelbart informere Avinors om avvik eller brudd på våre etiske retningslinjer. Vi forventer at våre leverandører også har egen intern ordning for håndtering av brudd på etiske forhold. Vi forventer åpenhet og samarbeidsvilje.

Varsling kan også gjøres anonymt gjennom Avinors varslingskanal som håndteres av lever for compliance i Avinor: <https://tilbakemelding.avinor.no/Whistleblowing/Create>

3. Konsekvenser av regelbrudd/avtalebrudd

Brudd på Avinors etiske retningslinjer og medfølgende prinsipper for ansvarlig forretningsførsel anses som alvorlig og vil kunne føre til konsekvenser som heving av kontrakt, krav om gjenoppretting, kompensasjon eller erstatning til de berørte.

Dersom Avinor har medvirket til leverandørens manglende overholdelse av våre etiske retningslinjer, er Avinor forpliktet til å samarbeid med leverandøren om gjenoppretting eller erstatning der dette er påkrevd, uten at dette begrenser leverandørens plikter eller garantier overfor disse.

Vedlegg: Avtale om ansvarlig forretningsførsel

1. AVTALE OM ANSVARLIG FORRETNINGSFØRSEL

Denne avtalen om ansvarlig forretningsførsel ("Avtalen") er satt opp og inngås av Avinor AS org. Nr. 985 198 292 og/eller dets datterselskaper, heretter omtalt som "Oppdragsgiveren", og kontraktspart, heretter omtalt som "Kontraktsparten". Oppdragsgiveren og Kontraktsparten omtales heretter samlet som "Partene", og enkeltvis som "Parten" avhengig av sammenhengen.

1.1 FORMÅL

Avinor jobber for å ha en bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, samfunn og miljø og vi har derfor utarbeidet retningslinjer for våre kontraktsparter. Vi forventer at våre kontraktsparter arbeider målrettet og systematisk for etterlevelse av våre retningslinjer for kontraktsparter og derunder prinsipper for bærekraftig forretningspraksis, som dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon, dyrevelferd og miljø. Formålet med denne avtalen er å skape et formelt rammeverk mellom Oppdragsgiveren og Kontraktsparten, som gjør Partene i stand til å samarbeide for å sikre ansvarlig forretningsførsel i hele kjeden involvert i leveranse av varer og/eller tjenester til Oppdragsgiveren ("Leverandørkjeden").

1.2 AVTALE

I tillegg til dette kontraktsdokumentet vil følgende utgjøre en integrert og bindende del av Avtalen.

Punkt 2: Oppdragsgiverens prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og, hvis aktuelt,

Punkt 3: Kontraktspartens forbedringsplaner.

1.3 OVERHOLDELSE AV PRINSIPPER FOR ANSVARLIG FORRETNINGSFØRSEL

Kontraktsparten skal overholde de bestemmelser som fremgår av Oppdragsgiverens prinsipper for ansvarlig forretningsførsel ("Prinsippene"), slik de fremgår av Punkt 2, med forbehold om de begrensninger som omtales i den innledende forbedringsplanen (jf. Artikkel 1.4) eller forbedringsplaner fastlagt mellom partene på et senere tidspunkt (jf. Artikkel 11.1), samt bestrebe seg på forbedringer dersom forhold som ikke er i samsvar med Prinsippene ("Avvik"), skulle bli identifisert.

For å sikre etterlevelse av kravene i Avtalen og Prinsippene, samt for å forebygge og håndtere eventuelle avvik fra kravene, skal kontraktsparten senest innen 6 måneder etter kontraktsstart, ha policies og rutiner på plass for aktsomhetsvurderinger i tråd med god praksis, det vil si å gjøre egne risikokartlegginger for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Virksomheter som er omfattet av Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) skal ha dette på plass ved kontraktsstart.

Dette betyr at kontraktsparten skal kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning på kravene i Avtalen og Prinsippene, og rette opp skade. I tråd med metodikken for aktsomhetsvurderinger skal interessenter, særlig berørte rettighetshavere, involveres. Alvorlig risiko, uavhengig av hvor i leverandørkjeden risikoen er, skal prioriteres først.

1.4 INNLEDENDE UTBEDRINGSPLAN

1.4.1 I den grad Partene er kjent med Avvik på tidspunktet for avtalens inngåelse, skal slike Avvik beskrives i eget punkt 3 som en innledende forbedringsplan

12 Avinors levereregler for leverandører, prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og avtale om ansvarlig forretningsførsel

("Innledende forbedringsplan") som er akseptabel for Oppdragsgiveren og som inneholder frister for forbedringstiltakene.

- 1.4.2 Kontraktsparten skal utbedre de Avvik som er identifisert i samsvar med de krav som er nedfelt i den Innledende forbedringsplanen. Tiltakene skal utføres for Kontraktspartens egen regning.

1.5 SPEILING AV KRAV I KONTRAKTEN

- 1.5.1 Kontraktsparten skal kontraktuelt speile alle rettigheter og forpliktelser som er fastlagt i Avtalen, inklusive Prinsippene (heretter samlet omtalt som "Kravene") back-to-back overfor sine egne leverandører, inklusive kontraktører, leverandører av tjenester, forretningspartnere osv. (heretter omtalt som "Underleverandører") i leverandørkjeden. På anmodning fra Oppdragsgiveren skal Kontraktsparten dokumentere at Kravene kontraktmessig speiles overfor Underleverandørene ved at Oppdragsgiveren gis en gjenpart av de relevante, undertegnede kontrakter der de reelle rettigheter og plikter er nedfelt.

- 1.5.2 Når det gjelder de øvrige ledd i kjeden, skal Kontraktsparten arbeide for at Kravene indirekte speiles gjennom hele leverandørkjeden, i den forstand at hvert nivå viderefører Kravene til nivået nedenfor.

1.6 ØKT BEVISSTHET

For å sikre økt bevissthet skal Kontraktsparten påse at alle relevante medarbeidere innen egen organisasjon får passende opplæring og forsynes med retningslinjer for gjennomføring av de bestemmelser som er nedfelt i Prinsippene.

1.7 KONTRAKTSPARTENS OVERVÅKINGSAKTIVITETER

- 1.7.1 Kontraktsparten skal på en effektiv måte overvåke at Prinsippene følges innen egen organisasjon.
- 1.7.2 Kontraktsparten skal på en effektiv måte overvåke at driften hos Underleverandørene utføres i samsvar med Prinsippene og med de krav som er fastlagt i Avtalen. Overvåking av Underleverandørene skal utføres i overensstemmelse med de retningslinjer for overvåkning som Oppdragsgiveren distribuerer, og skal omfatte uanmeldte inspeksjoner på arbeidsstedene samt intervjuer av arbeidere fritt utvalgt av Kontraktsparten.

1.8 MELDING OM AVVIK

- 1.8.1 Kontraktsparten skal sikre at arbeiderne kan uttale seg om ethvert forhold som gjelder Avvik, både internt og eksternt (også overfor Oppdragsgiveren) uten å risikere negative konsekvenser eller ettervirkninger.
- 1.8.2 Avvik fra Prinsippene innenfor Kontraktspartens egen organisasjon som ikke er tatt med i den Innledende forbedringsplanen (jf. Artikkel 1.4), skal rapporteres av Kontraktsparten til Oppdragsgiveren uten ugrunnet opphold.
- 1.8.3 Hvis Kontraktsparten blir klar over Avvik inklusive Prinsippene innen Underleverandørens organisasjoner, skal Kontraktsparten rapportere dette til Oppdragsgiveren uten ugrunnet opphold.

1.9 OPPDRAGSGIVERENS TILSYNSAKTIVITETER

13 Avinors levereregler for leverandører, prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og avtale om ansvarlig forretningsførsel

- 1.9.1 Oppdragsgiveren og/eller dennes autoriserte representant og/eller Oppdragsgivers morselskap (Avinor AS) skal ha rett til å utføre tilsyn av Kontraktsparten som gir anledning til effektivt å vurdere om Kontraktsparten opptrer i samsvar med Avtalen, inklusive Prinsippene. Slik tilsynsrett innebærer at Oppdragsgiveren og/eller dennes autoriserte representant og/eller Avinor AS skal ha rett til å gjennomføre revisjoner og undersøkelser, herunder uanmeldte inspeksjoner og intervjuer med fritt utvalgte arbeidere i Kontraktspartens lokaler og/eller på Kontraktspartens anleggsområde og/eller andre steder der det foregår arbeid på vegne av Kontraktsparten. Oppdragsgiveren har rett til å kreve og motta ytterligere informasjon om det anses nødvendig.
- 1.9.2 Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å samarbeide med andre offentlige oppdragsgivere i oppfølgingen av aktsomhetsvurderingene for ansvarlig næringsliv. Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å dele revisjonsrapporter, samt innenfor lovverkets rammer å dele relevant informasjon og dokumentasjon fra kontraktsoppfølgingen. Oppdragsgiver skal sikre at informasjonen deles på forsvarlig måte.
- 1.9.3 Kontraktsparten skal gjøre sitt beste for å legge til rette for at Oppdragsgiveren skal kunne gjennomføre overvåking som nevnt i Artikkel 1.9.1 på hvert nivå i Leverandørenkjeden.

1.10 OPPDRAGSGIVERENS BEHANDLING AV INFORMASJON

- 1.10.1 Opplysninger om Avvik som ikke er offentlige tilgjengelige, skal, i den grad slike opplysninger ikke er relatert til eventuell oppsigelse eller heving av Avtalen, behandles fortrolig av Oppdragsgiveren. Denne forpliktelse skal likevel ikke hindre Oppdragsgiveren i å bringe informasjonen videre til Avinor AS.
- 1.10.2 Oppdragsgiveren og/eller Avinor AS skal, som en del av sin løpende offentlige rapportering, ha rett til å offentliggjøre informasjon om Avvik innen Leverandørkjeden på et aggregert nivå, så lenge identiteten til Kontraktsparten og/eller relevante Underleverandører som er ansvarlige for avtalebruddet, ikke avdekkes.

1.11 PLIKT TIL Å RETTE AVVIK INNENFOR KONTRAKTSPARTENS EGEN ORGANISASJON

- 1.11.1 Avvik som identifiseres, enten etter rapport fra Kontraktsparten eller på annen måte, herunder Oppdragsgiverens eget tilsyn overfor Kontraktsparten, skal rettes uten noen kostnader for Oppdragsgiveren. Forbedringstiltakene skal beskrives i en forbedringsplan som er akseptabel for Oppdragsgiver og som skal inneholde frister for når forbedringstiltakene skal være utført. Forbedringsplanen skal utformes av Kontraktsparten uten ugrunnet opphold og tas med som pkt 3 til denne avtalen.
- 1.11.2 Avvik fra Artikkel 2.6 i Prinsippene (forbudt forretningspraksis) skal normalt føre til at Avtalen blir hevet, og skal ikke håndteres i forbedringsplaner, med mindre Oppdragsgiveren bestemmer annet.

1.12 PLIKT TIL Å FORETA FORBEDRINGSTILTAK HOS UNDERLEVERANDØRER

- 1.12.1 Kontraktsparten skal sørge for utbedring av Avvik innen Underleverandørens organisasjon uten kostnad for Oppdragsgiveren. Oppdragsgiveren skal ha rett til å instruere hvordan Avvik vedrørende Underleverandørens drift skal behandles av Kontraktsparten. Forbedringstiltakene skal beskrives i en forbedringsplan som er akseptabel for Oppdragsgiver og som skal inneholde frister for når forbedringstiltakene skal være utført.
- 1.12.2 Avvik fra Artikkel 2.6 i Prinsippene (forbudt forretningspraksis) skal normalt føre til at vedkommende Underleverandør blir erstattet, se Artikkel 1.12.3, og skal ikke håndteres i forbedringsplaner, med mindre Oppdragsgiveren bestemmer annet.
- 1.12.3 Dersom en Underleverandør opptrer på en slik måte at hans opptreden innebærer et vesentlig brudd på denne Avtalen (jf. Artikkel 1.15), skal Kontraktsparten dersom Oppdragsgiveren forlanger det, hva gjelder forsyning av varer og/eller tjenester til Oppdragsgiveren, erstatte vedkommende Underleverandør med en annen underleverandør som aksepterer å bestrebe seg på å drive sin forretning i samsvar med de krav som er fastlagt i Avtalen, inklusive Prinsippene.

1.13 FORHOLDET TIL GJELDENDE AVTALER

I tilfelle uoverensstemmelser mellom de bestemmelser som er fastlagt i Avtalen og bestemmelser i andre kontrakter som Oppdragsgiveren har inngått med Kontraktsparten, enten de er inngått før eller etter undertegnelsen av denne Avtalen (heretter omtalt som "Gjeldende avtale(r)"), skal bestemmelsene i denne Avtalen gis forrang.

1.14 VARIGHET

Avtalen skal gjelde så lenge en gjeldende avtale er i kraft mellom Partene.

1.15 HEVING AV AVTALEN

- 1.15.1 Ved vesentlig brudd på denne Avtalen, skal Oppdragsgiveren ha rett til å heve alle Gjeldende avtaler, eller eventuelt alle bestillinger under disse, etter å ha gitt 14 kalenderdagers skriftlig varsel. Kontraktsparten aksepterer videre at Oppdragsgiveren også skal ha rett til å gjøre andre beføyelser gjeldende i henhold til gjeldende lovgivning, inklusive retten til å forlange spesifikk oppfyllelse av alle de krav som er nedfelt i denne Avtalen, inklusive Prinsippene.
- 1.15.2 De forhold som er omfattet av nedenstående ikke-uttømmende liste, skal alltid anses som vesentlige brudd på Avtalen:
- a) ethvert brudd på punkt 2.6.1, 2.6.3 og 2.6.4 i Prinsippene;
 - b) ethvert brudd på Kapittel 1.5 i Avtalen;
 - c) der alvorlige brudd på bestemmelsene som er nedfelt i Prinsippene vedvarer i Kontraktspartens virksomhet til tross for skriftlige anmodninger fra Oppdragsgiveren om å rette Avvikene, jf. Artikkel 1.11 i Avtalen, eller
 - d) ethvert brudd på Artikkel 1.12.3 i Avtalen.

15 Avinors leveregler for leverandører, prinsipper for ansvarlig forretningsførsel og avtale om ansvarlig forretningsførsel

- 1.15.3 Dersom Oppdragsgiveren utøver sin rett til å heve en, flere eller alle de Gjeldende avtaler med Kontraktsparten grunnet vesentlige brudd på Avtalen, skal dette ikke anses som et brudd fra Oppdragsgiverens side på noen av de Gjeldende avtaler som blir hevet med den begrunnelse. Kontraktsparten aksepterer at ingen sanksjoner, sluttvederlag osv. kan ilegges Oppdragsgiveren under de Gjeldende avtaler på grunn av heving eller oppsigelse etter Avtalen.

1.16 LOVVALG OG JURISDIKSJON

- 1.16.1 Denne Avtalen er eksklusivt underlagt og skal alene fortolkes i samsvar med norsk rett.
- 1.16.2 Prinsippene skal fortolkes i lys av relevante internasjonale konvensjoner som behandler liknende emner som Prinsippene (inklusive FNs menneskerettighetskonvensjon og ILOs kjernekonvensjoner).
- 1.16.3 Enhver tvist eller krav som gjelder Avtalen, eller som oppstår eller springer ut av denne, skal være underlagt Oslo tingrett som eksklusivt vernetting.

Oppdragsgiver

Sted og
dato _____

Selskapets
navn _____

Underskrift _____

Kontraktsparten

Sted og
dato _____

Selskapets
navn og
org.nr. _____

Underskrift _____